

Wisenten en de maatschappij

Hoe te komen tot een breed gedragen begrazingsplan op Schiermonnikoog

FREE

Wisenten en de maatschappij

De gedeelde droom

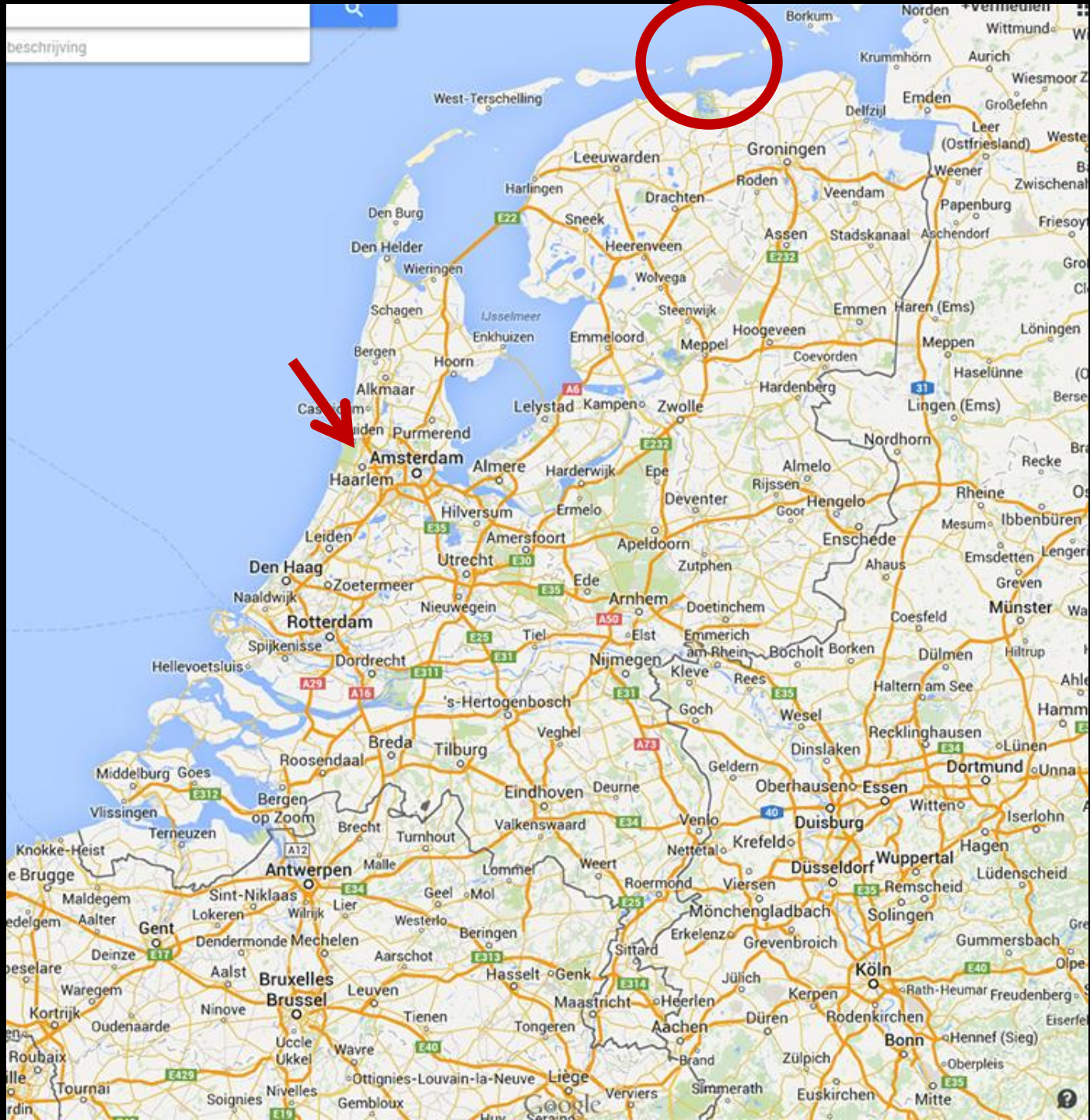
Dit verhaal...

... Gaat niet over wisenten, ...

... Maar over mensen ...

en hun eiland!

beschrijving

Wisenten en de maatschappij

De gedeelde droom

- Waddeneiland
- ~ 5400 hectare
- ~ 920 inwoners
- Belangrijkste inkomstenbron via toerisme
  - ~ 6200 slaapplekken
  - ~300,000 jaarlijkse bezoeken

Wisenten en de maatschappij

De gedeelde droom

- Natuurmonumenten
- National Park
- Nagenoeg natuurlijke
- Sterke publieke opinie

BIP +; beheer en inrichtingsplan & Natura 2000 beheerplan

- inwoners
- boeren
- ondernemers
- bezoekers- en informatiecentrum
- lokale manege
- vereniging dorpsbelangen
- waterschap
- veeartsen
- vogelwacht

Delen van dromen en gedachtes

Huidige en gewenste toestand kwelder

Gewent duinlandschap

Huidig duinlandschap

Wisenten en de maatschappij

De gedeelde droom

- Open dynamisch landschap
- Geen belemmeringen voor toerisme
  - open en toegankelijk
  - Geen of weinig hekwerken
  - Wandelen, fietsen en / of paardrijden
- Beheersactiviteiten
  - Nagenoeg natuurlijk
  - Alleen initiërende activiteiten
  - Natuurlijke begrazing als beheermaatregel

Wat is natuurlijke begrazing?

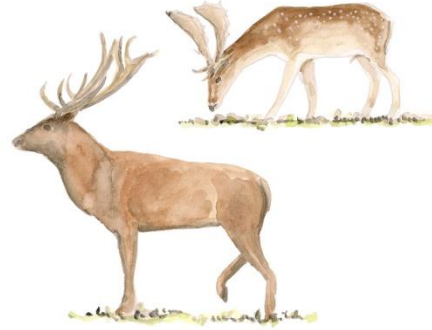
Natuurlijke begrazing is begrazing door grote (semi) wilde grazers, levend onder natuurlijke omstandigheden!

- Inheemse soorten
- Natuurlijke dichtheden
- Met hun eigen sociale structuur
- Natuurlijke habitatkeuze
- Dieren zijn zelfvoorzienend

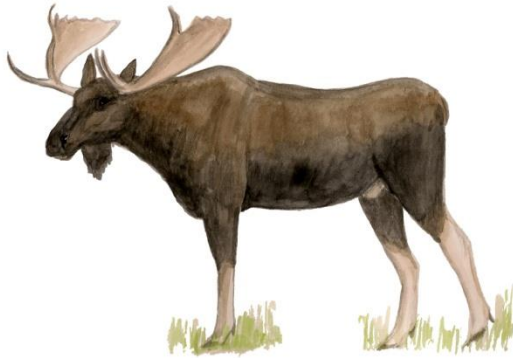
Browsers

Intermediate feeders

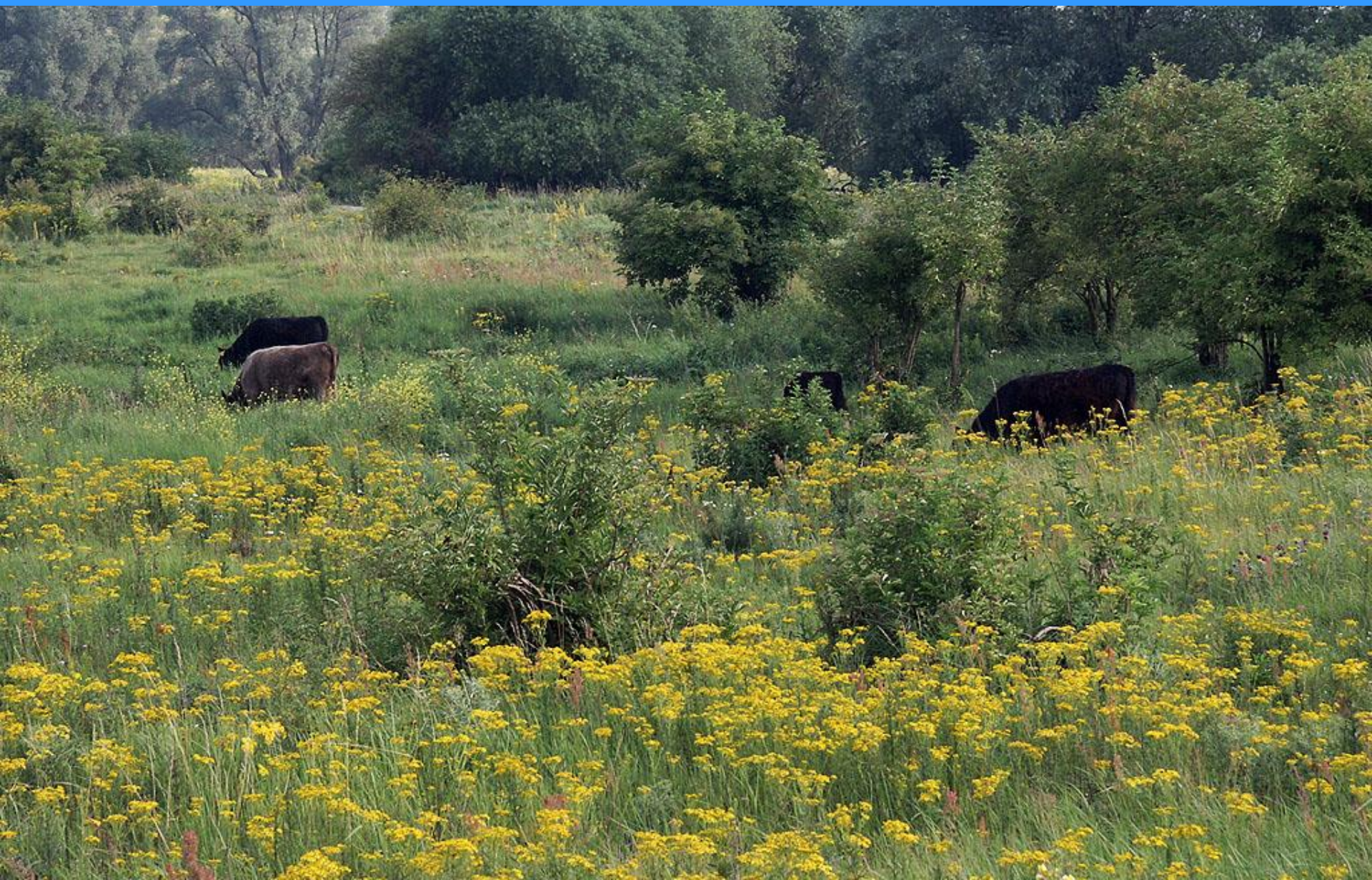

Grazers

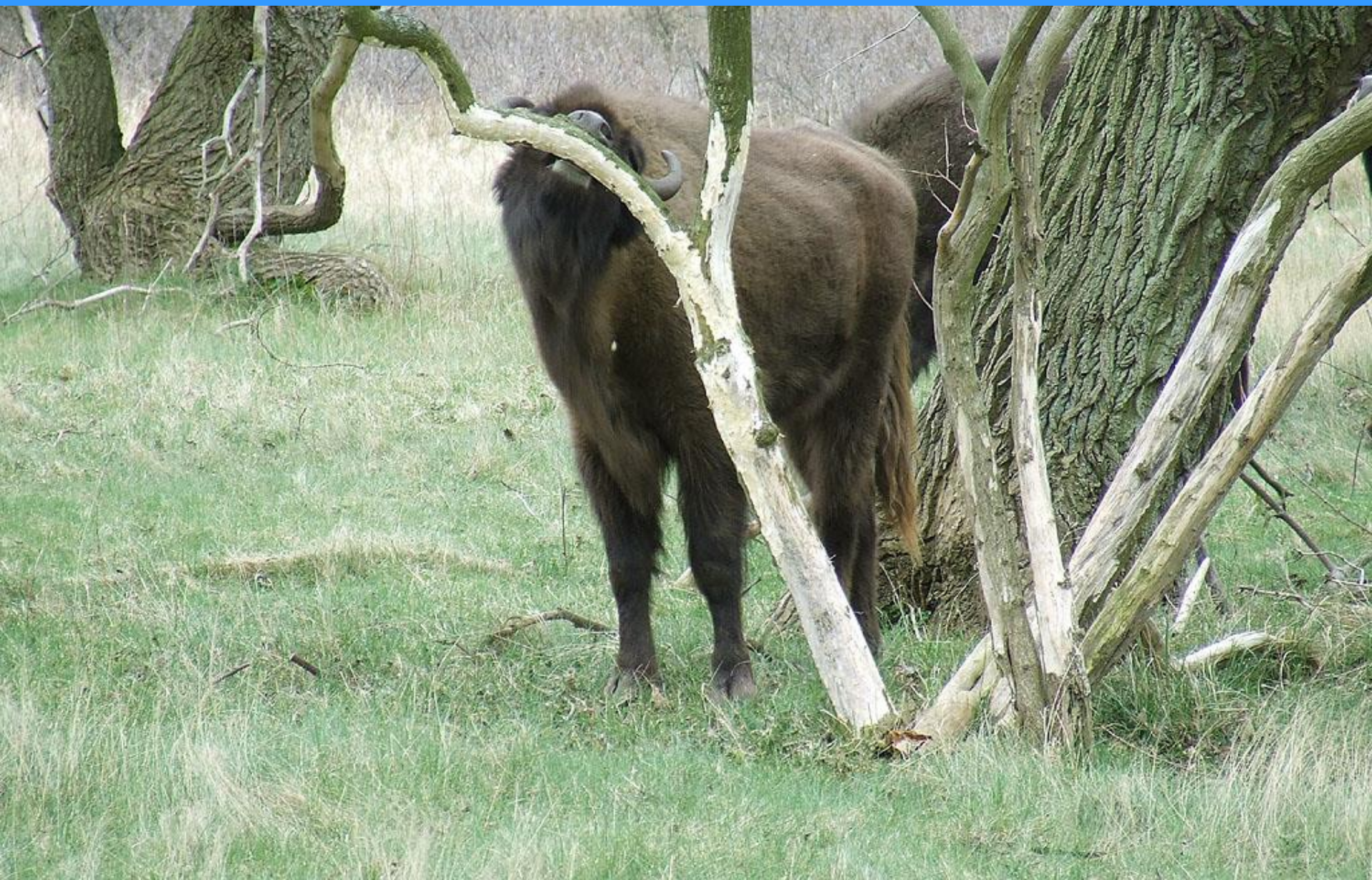
Begrazing zorgt voor rijke mozaïek landschappen

Half wilde runderen eten takken en twijgen

Wisenten schillen bomen en struiken

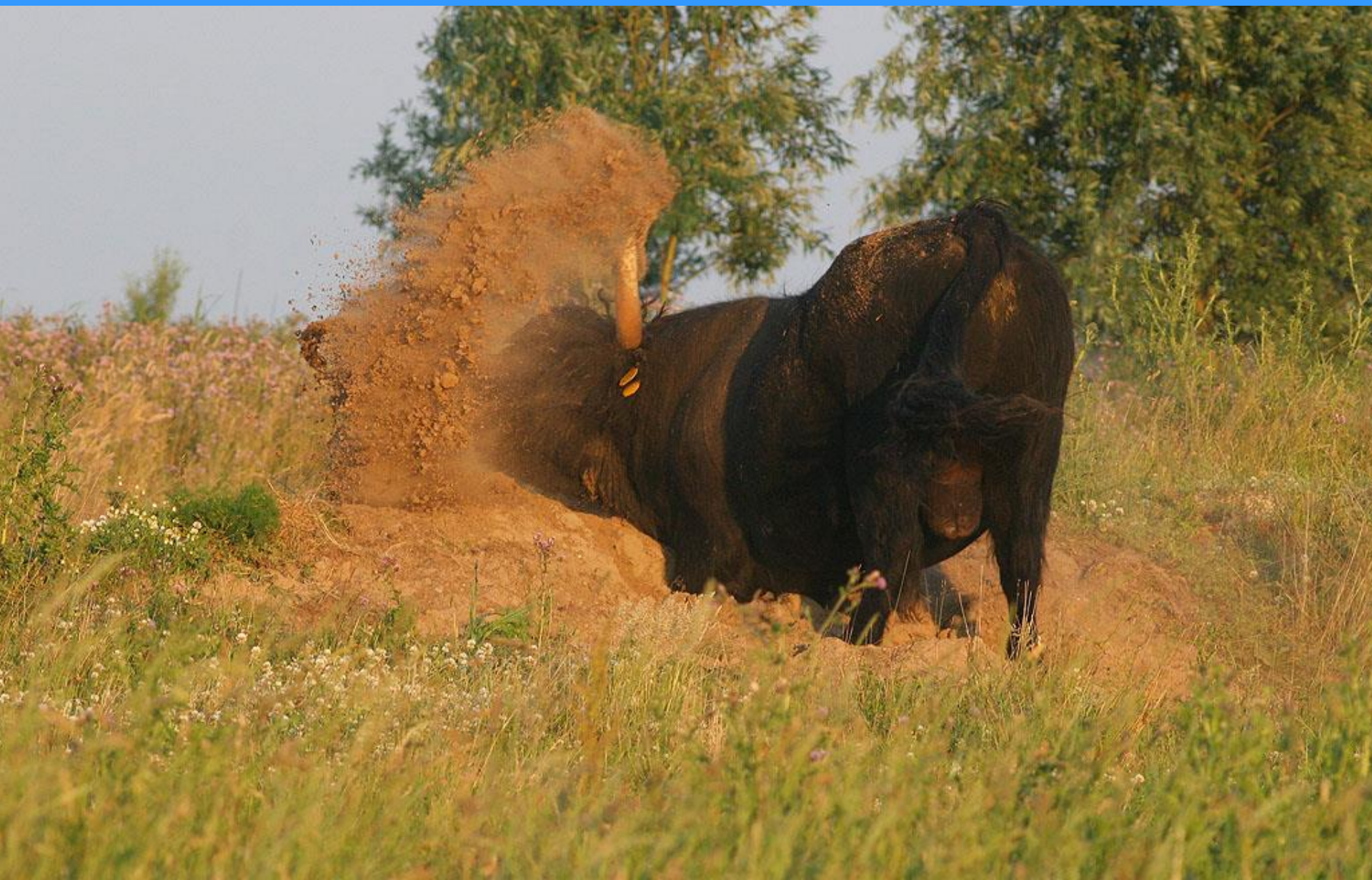
Net als paarden

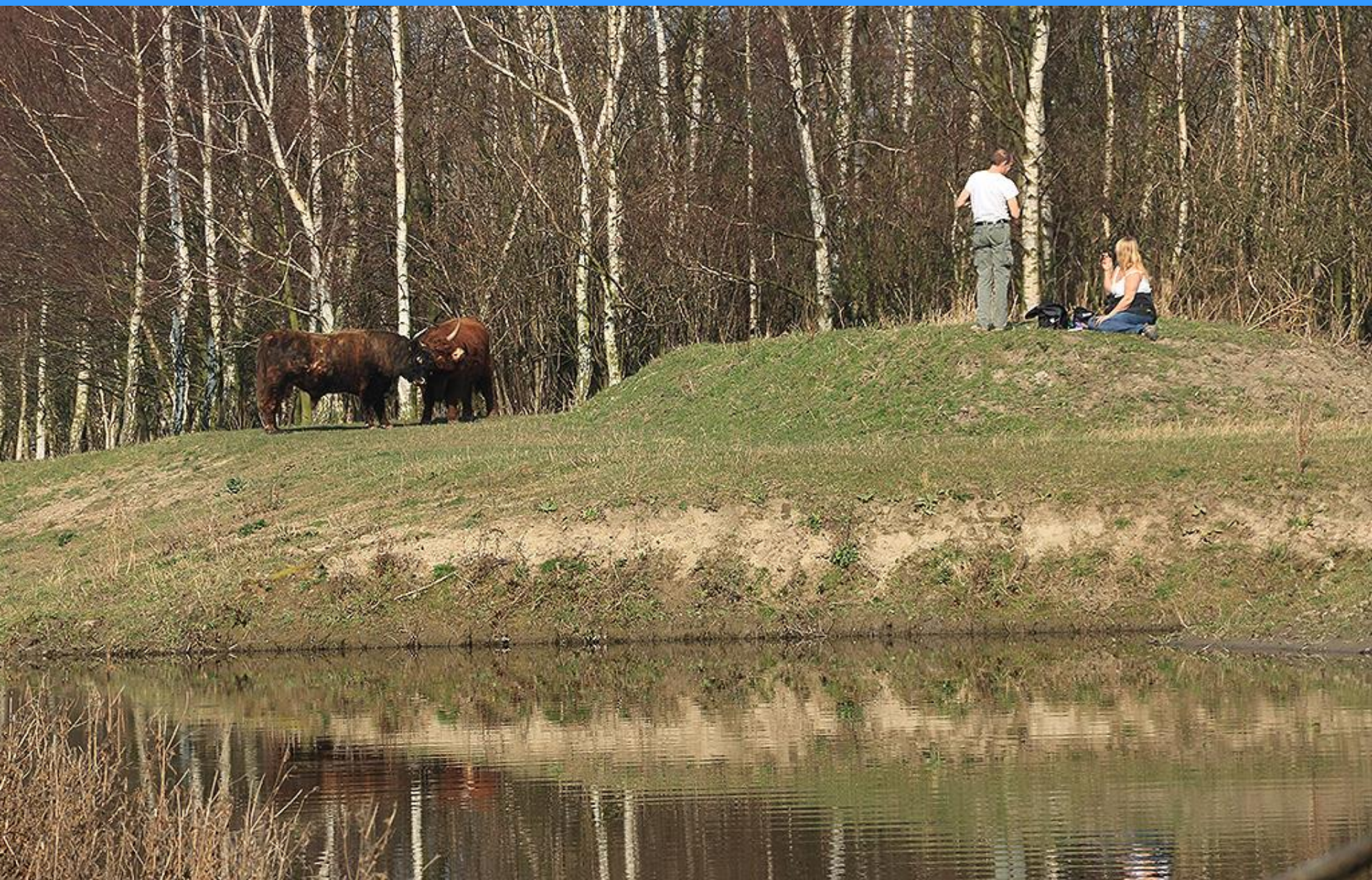
Wisenten zorgen voor open zandige plekken

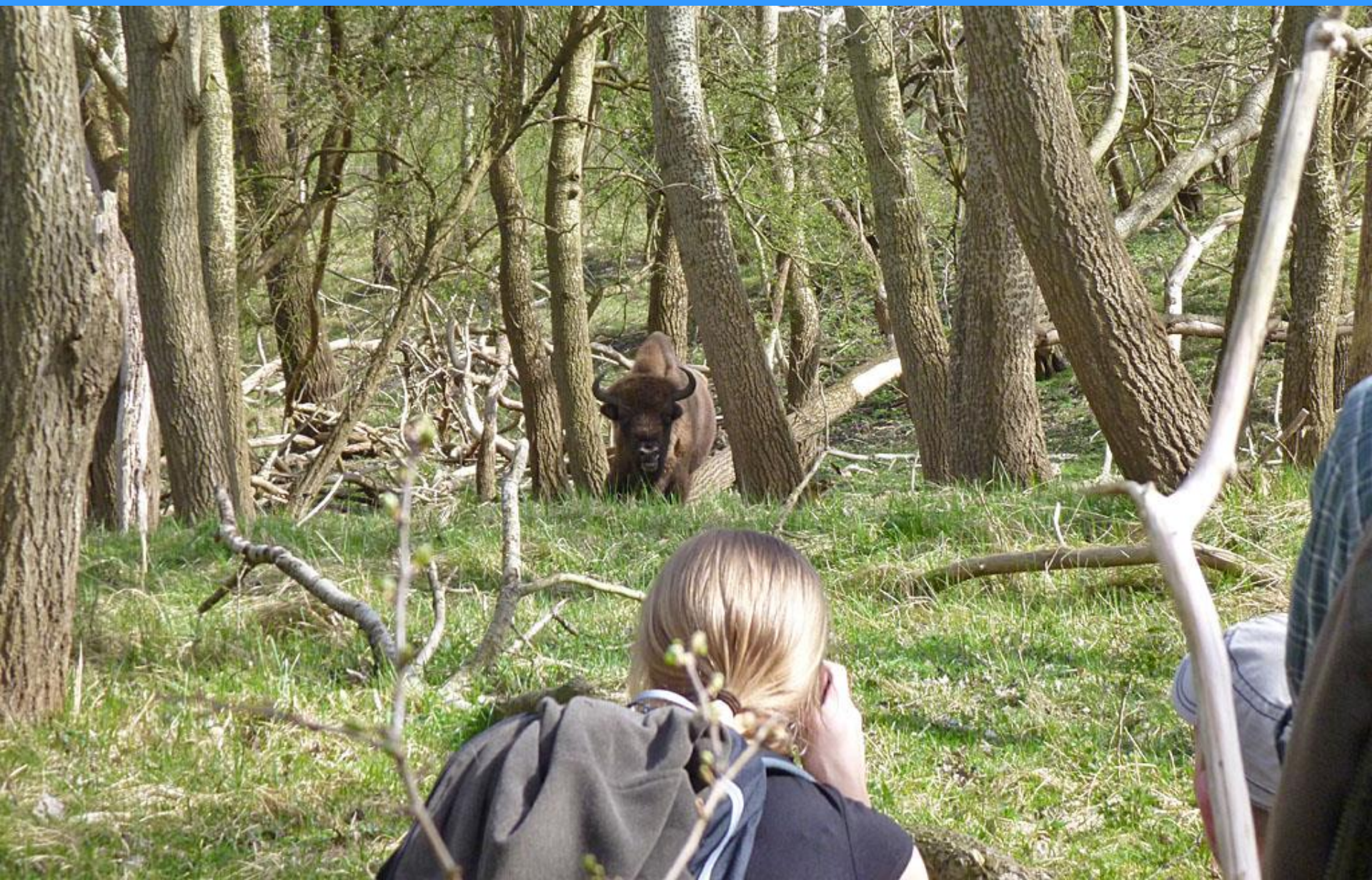
Net als bronstige stieren

Samengaan van publiek en grazers

Wisenten en publiek

Begrazingsplan

- Wisent
  - unique selling point
  - intermediate feeder
  - zandbaden
- Sayaguesa runderen
  - lokaal product
  - grazer
  - snoeier van bomen in winter
- Exmoor pony
  - grazer
  - schillen bomen
  - alleen merries
- **Geen Herten!**

Begrazingsplan

- Gefaseerde introductie
  - Proloog 100 hectare
    - alleen rund
    - najaar 2015
  - start 200 hectare
    - Toevoeging wisent & Exmoor
    - Voorjaar 2016 ?
  - na 3 jaar → 400 hectare
  - Lange termijn gehele eiland
- Vaste evaluatiemomenten

Nationaal Park Schiermonnikoog

Begrazingsgebied

Datum : 08-05-2015

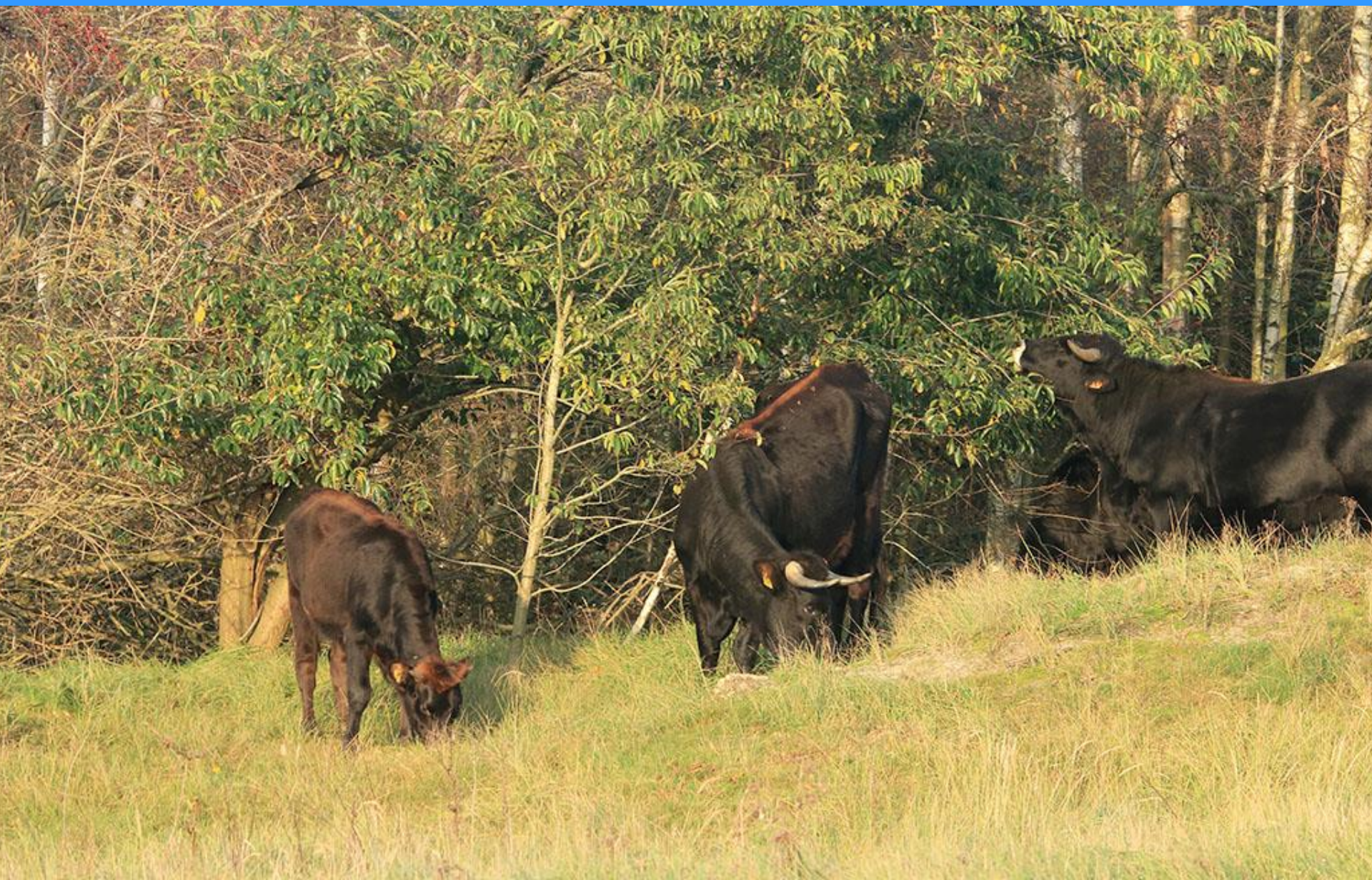
Schaal : 1 : 17.345

Links onder : X = 207.124   Y = 610.073

Rechts boven : X = 210.419   Y = 612.823

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2007, Aerodata Int. Surveys

Introductie Sayaguesa's 28 oktober 2015

Begrazingsplan

- Gefaseerde introductie
  - Proloog 100 hectare
    - alleen rund
    - najaar 2015
  - start 200 hectare
    - Toevoeging wisent & Exmoor
    - Voorjaar 2016 ?
  - na 3 jaar → 400 hectare
  - Lange termijn gehele eiland
- Vaste evaluatiemomenten

Sleutel: De gedeelde droom

Succes is alleen mogelijk door lokale belangen op de eerste
plek te zetten

*Rewilding is zowel een sociaal als
een ecologisch proces!*

Wisenten en de maatschappij

Geleerde lessen

- Basis; gedeelde visie
- Introductie grazers onmogelijk zonder lokaal draagvlak
- Tonen voorbeelden elders
- Geef mensen de ruimte hun eigen gedachten te vormen
- Plaats niet je eigen visie op de eerste plek, maar heb vertrouwen in het proces

Vragen

